

හැඳින්වීම

සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය හා ශාක කොටස් ක්ෂුද්‍ර ජීවින්ගේ උපකාරයෙන් පිරණය කොට නිපදවාගනු ලබන පොහොරකි. මෙහි දී උෂ්ණත්වය හා තෙතමනය ක්ෂුද්‍ර ජීවින්ට සුදුසු පරිදි පවත්වා ගැනීම වැදගත් වනු ඇත.

නිපදවීමේ ක්‍රම

- ගොඩ ක්‍රමය
- කෝටු රාමු ක්‍රමය

නිපදවීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය - කුකුල් පොහොර, ගොම පොහොර ආදිය
- ශාකමය ද්‍රව්‍ය - වියළි ශාක පත්‍ර හා අමු කොළ අතු ආදිය
- බෝග අවශේෂ - කුඩාවට කපාගත් කෙසෙල් කඳුන්, බඩඉරිඟු කඳුන්, පිදුරු
- කොම්පෝස්ට් මුහුන් හෝ හොඳින් දිරාගිය කොළ රොඩු
- කොම්පෝස්ට් ගොඩ වසා තැබීමට ප්‍රමාණවත් කළු පොලිතින් කැබැල්ලක් හා කොහු ලණු කැබැල්ලක්

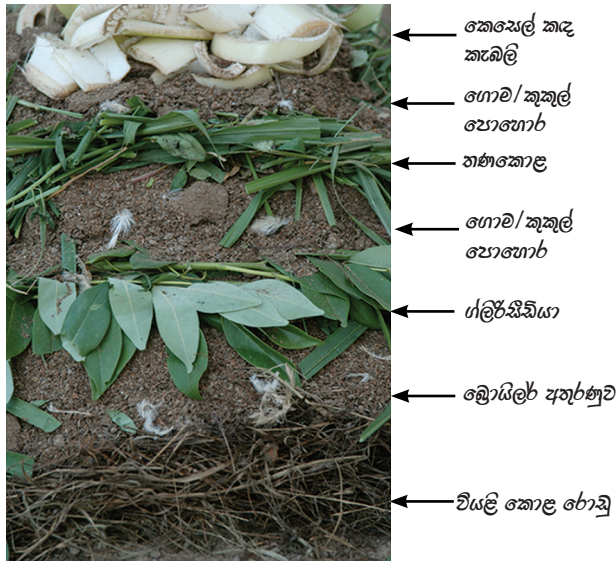
නිෂ්පාදනයට සුදුසු බිමක් තෝරා ගැනීම

- වර්ෂාවේ දී වතුරෙන් යට නොවන හොඳින් ජලය බැස යන සහ මද සෙවන සහිත සමතලා බිමක්

කොම්පෝස්ට් ගොඩ ක්‍රමයට පිළියෙල කිරීම

- හොඳින් බිම සමතලා කර වතුර හොරැඳෙන සේ සකස් කර කොම්පෝස්ට් ගොඩෙහි දිග හා පළල සලකුණු කර ගන්න.
- ප්‍රථමයෙන් පස මතුපිට අඟල් 6-8 පමණ උස වියළි ශාක ද්‍රව්‍ය තට්ටුවක් අතුරන්න. ඒ මත සත්ත්ව පොහොර අඟල් 3 ක පමණ තට්ටුවක් අතුරන්න.
- ඊට උඩින් අමු කොළ, ළපටි අතු, අඟල් 6-8 ක තට්ටුවක් අතුරා ඒ මත, කොම්පෝස්ට් මුහුන්, වර්ග මීටරයට ග්‍රෑම් 50 ක් පමණ වන පරිදි විසුරුවා හරින්න.
- ඉන්පසු මාරුවෙන් මාරුවට සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය හා ශාක අපද්‍රව්‍ය අඩි 5 ක් පමණ උසට අතුරන්න. එසේ ඇසිරීමේ දී සෑම තට්ටු දෙකක් අතරමට මුහුන් යෙදීම කළ යුතු ය.

- සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය නොමැති නම්, වියළි ශාක අපද්‍රව්‍ය හා අමු කොළ පොහොර මාරුවෙන් මාරුවට අතුරන්න.
- භාවිත කරන ද්‍රව්‍ය පමණට වඩා වියළි නම් තට්ටුවක් ඇතිරූ පසු ජලයෙන් තෙත් කළ යුතු ය.
- භාවිත කරන යම් අමුද්‍රව්‍යක් පමණට වඩා තෙත් නම් ගොඩ සෑදීමේ දී වියළි උපස්තරයක් මත ඇතිරීමට සැලකිලිමත් වන්න.
- කොළ පොහොර පමණක් භාවිත කොට සකසන කොම්පෝස්ට් වලට සාපේක්ෂව වැඩි කොම්පෝස්ට් අස්වැන්නක් සත්ත්ව පොහොර ද යොදාගැනීමෙන් ලබා ගත හැක.

නිවැරදිව ගොඩ ගැසූ කොම්පෝස්ට් ගොඩක හරස්කඩ

- තට්ටු අසුරා අවසන් වූ පසු ගොඩ වටේ පහළින් අඟල් 10 ක පමණ ඉඩක් ඉතිරි වන සේ පොලිතින් කැබැල්ලෙන් වසා ලණුවලින් හොඳින් ගැට ගසන්න.
- සෑම සතියකට වරක්ම තෙතමනය හා උෂ්ණත්වය පරීක්ෂා කරන්න. තෙතමනය ප්‍රමාණවත් නොවේනම් ජලය යොදා තෙත් කරන්න.
- පළමු සති 4 ක් තුළ අතට දැනෙන තරමේ උෂ්ණත්වයක් ගොඩ තුළ පවත්වාගත යුතුය. උෂ්ණත්වය අඩු නම් තෙතමනය පරීක්ෂා කර වතුර යොදන්න.

- සති 4 කට පසු පළමු පෙරළීම සිදුකර නැවත ගොඩ ගසා පෙර පරිදි වසා තැබිය යුතු වන අතර, පළමු පෙරළීමෙන් සති හතරකට පසු දෙවන පෙරළීමද, දෙවැනි පෙරළීමෙන් සති හතරකට පසු තුන්වැනි පෙරළීම ද සිදු කර සෑම පෙරළීමකටම පසුවම පොලිතිනයෙන් වසා තබන්න.

ගොඩ ගැසූ අවසන් කළ කොම්පෝස්ට් ගොඩ

පොලිතිනයෙන් වැසූ කොම්පෝස්ට් ගොඩ

- තුන්වන පෙරළීමෙන් පසු පොහොර භාවිතය සඳහා සුදුසු වේ.
  - තුන්වන පෙරළීමෙන් දිරාපත් වීම ප්‍රමාණවත් නොවේ නම් නැවත ගොඩ සකස් කර හොඳින් තෙත් කර අමතර සති දෙකක් තබන්න.
  - මෙම සෑම පෙරළීමකදීම මුහුන් සහ ජලය මිශ්‍ර කර ගැනීම මඟින් හොඳින් ලද කොටස් කඩිනමින් දිරාපත් කළ හැකිය.
- ගොඩ සෑදීම $\xrightarrow{\text{යනි 4}}$ පළමු පෙරළීම $\xrightarrow{\text{යනි 4}}$ දෙවන පෙරළීම $\xrightarrow{\text{යනි 4}}$ තුන්වන පෙරළීම
- මේ අනුව මාස 3-3 ½ කට පසු ගුණාත්මක කොම්පෝස්ට් පොහොර ඔබට නිපදවා ගත හැකි අතර අඟල් ½ දැලකින් හලා මලුවලට අසුරා නොතෙමෙන ස්ථානයක ගබඩාකර තැබීමෙන් අවශ්‍ය අවස්ථාවක දී භාවිතයට ගත හැක.

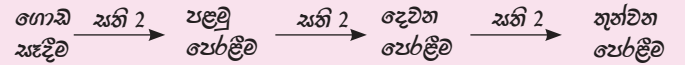
කොම්පෝස්ට් සෑදීම කඩිනම් කර ගැනීම සඳහා

- ග්ලිරිසිඩියා, වල් සූරියකාන්ත වැනි අමු ශාක කොටස් වැඩි ප්‍රමාණයකින් යොදා ගැනීම.
- යොදන ශාක කොටස් අගල් 2 - 3 පමණ කැබලිවලට කපා යෙදීම.

• වතුරෙන් තෙත් කරනවා වෙනුවට ප්‍රමාණවත් පරිදි ගව මුත්‍රා සමග අමු ගොම මිශ්‍රකර යෙදීම.

• අමුද්‍රව්‍ය ලෙස සත්ව අපද්‍රව්‍ය:වියළි කොළ රොඩු:අමු කොළ රොඩු පරිමාව අනුව 1:1:1 අනුපාතයට යොදා ගැනීමෙන් ගුණාත්මක කොම්පෝස්ට් අස්වැන්නක් ලබා ගත හැක.

• කඩිනම් කර ගැනීම සඳහා ඉහත අමුද්‍රව්‍ය භාවිතා කලේ නම් පහත පරිදි පෙරළීම සිදු කළ යුතුයි.

• ගෙවත්තක් සඳහා පළල අඩි 3ක් සහ උස අඩි 3 ක් සහ දිග අඩි 6 ක ගොඩක් සෑහේ. මෙමගින් කොම්පෝස්ට් කි.ග්‍රෑ 250 - 300 අතර නිපදවිය හැකි ය.

• කොම්පෝස්ට් ටොන් එකක් සෑදීම සඳහා පළල අඩි 5 ක්, උස අඩි 4 ක් හා දිග අඩි 10 ලෙස ගොඩ කිරීම අවශ්‍ය වන අතර ඒ සඳහා අමුද්‍රව්‍ය ටොන් 3 ක් පමණ අවශ්‍ය වේ.

කොම්පෝස්ට්වල ගුණාත්මකඛව ඉහළ නංවා ගැනීම

- නයිට්‍රජන් ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම
  - සත්ව අපද්‍රව්‍ය හා රන්ච කුලයේ බෝග වැඩිපුර භාවිතා කිරීම
- පොටෑසියම් ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම
  - නිපදවන ලද කොම්පෝස්ට් වල මුල බරෙන් 5% ක් පමණ දහයිසා අගුරු කලවම් කිරීම
  - අමුද්‍රව්‍ය ලෙස වල් සූරියකාන්ත වැඩිපුර යොදා ගැනීම
  - කුඩාවට කපාගත් කෙසෙල් කඳුන් හා පොල් අතු යොදා ගැනීම

- පොස්පරස් ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීම
  - කොම්පෝස්ට් ගොඩ ඇසිරීමේ දී එප්පාවල රොක් පොස්පේට් තට්ටු මත විසුරුවා හැරීම (අමුද්‍රව්‍ය කි.ග්‍රෑ 1000 කට රොක් පොස්පේට් කි.ග්‍රෑ 50 ක්)

කෝටු රාමු ක්‍රමය

• ග්ලිරිසිඩියා හෝ වෙනත් කෝටු වර්ගයක් උපයෝගී කරගෙන රූප සටහනේ පරිදි කොටුවක් සාදා ගන්න.

• ගෙවත්තේ අතුගා ඉවත් කරන කොළ රොඩු අපතේ යන ඵලවඵ සහ මුලුතැන්ගෙයි වෙනත් අපද්‍රව්‍ය (ඉඳුල් හැර) මෙයට එකතු කළ හැකි ය.

• නිපදවන කොම්පෝස්ට්වල ගුණාත්මකඛව වැඩි කර ගැනීම සඳහා වරින් වර ගොම, ගව මුත්‍රා, ග්ලිසිරියා අතු යනාදිය එකතු කිරීම සුදුසුය.

• මාස කීපයකට පසුව මෙම කොටුවේ යට පැත්තෙන් දිර්ඝ ලද කොම්පෝස්ට් ලබා ගත හැකි ය.

කෝටු රාමු ක්‍රමය

නාක්ෂණික දායකත්වය
 සීතා වයලට් (අතිරේක අධ්‍යක්ෂ)
 ඒ.එන්. බමුණුආරච්චි (ප්‍රධාන කෘෂි විශේෂඥ)
 පී.එන්. අරුණතිලක (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)
 ප්‍රදීප් රණසිංහ (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)
 සැකසූව
 ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය
 ගන්නොරුව, පේරාදෙණිය

දේශගුණික විපර්යාසයන්ට තිරසර විසඳුම් සහිත හරිත සමාජ ආර්ථික රටාවක්

කොම්පෝස්ට් පොහොර

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
 2021